

בצאת הכוכבים הכהנים טהורים לאכול תרומה

לעיל נתבאר, שכהן טמא, שטבל והעריב שמשו, [כלומר הגיע צאת הכוכבים שלאחר יום הטבילה], הרי זה מותר לאכול תרומה, ודין זה למד מהכתוב, "נָפֵשׁ אֲשֶׁר תִּגַע בוּ [בשרץ] וְטָמְאָה עַד הָעֶרֶב וְלֹא יֵאָכַל מִן הַקֹּדְשִׁים כִּי אִם רְחַץ בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם. וּבָא הַשֶּׁמֶשׁ וְטָהַר וְאַחַר יֵאָכַל מִן הַקֹּדְשִׁים [=תרומה] כִּי לָחֲמוּ הוּא" (ויקרא כ"ב ו), שכך היא כוונת הכתוב, "רְחַץ בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם", כלומר יטבול, "וּבָא הַשֶּׁמֶשׁ", כלומר, ותשקע השמש, "וְטָהַר" יומא, כלומר יושלם היום ויצאו הכוכבים, "וְאַחַר יֵאָכַל מִן הַקֹּדְשִׁים", כלומר אחר צאת הכוכבים יהיה מותר לאכול תרומה.

אמנם, מתחילה נסתפקו בביאור הכתוב הזה, שכן מצד אחד ניתן לפרשו כנ"ל, שכוונת הכתוב, "וּבָא הַשֶּׁמֶשׁ" שתשקע השמש, וכוונת הכתוב "וְטָהַר", שיטהר ויושלם היום, ויצאו הכוכבים, ומיד יהיה מותר לאכול תרומה. אבל מצד שני ניתן לפרש את הכתוב גם באופן אחר, והוא, "רְחַץ בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם", כלומר יטבול, "וּבָא הַשֶּׁמֶשׁ", כלומר, תזרח השמש למחרת, "וְטָהַר" האיש בהבאת קרבנות, [כשהוא מחויב קרבנות להטהרה], "וְאַחַר" שיביא קרבנותיו, רק אז "יֵאָכַל מִן הַקֹּדְשִׁים" [כלומר מהתרומה].

כן פירש רש"י את האופן השני שניתן לבאר את הכתוב הנ"ל, להחמיר שאינו טהור לתרומה עד לאחר הבאת קרבנותיו מחר. אולם התוס' פירשו, שהאופן השני שניתן לבאר את הכתוב הנ"ל, הוא להקל, "רְחַץ בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם", כלומר יטבול, "וּבָא הַשֶּׁמֶשׁ", כלומר, תתחיל השמש לשקוע, "וְטָהַר" האיש מיד בתחילת השקיעה, אף על פי שעדיין לא טהר היום ולא יצאו הכוכבים.

ובבבל, אף על פי שכבר ידעו מבריתא, שביאור הכתוב הוא כמו האופן הראשון², מכל מקום לא

² כן צריך לומר לפירוש רש"י, שהרי כבר ידעו הבריייתא, "ביאת שמשו מעכבתו מלאכול בתרומה ואין כפרתו מעכבתו מלאכול בתרומה", ואם כן, בזה נפשט הספק אם נטהר בביאת השמש או בהבאת הקרבנות, ואף על פי כן הקשו מנלן שכן הוא ביאור הכתוב. אכן לפירוש התוס', אין ללמוד מבריייתא זו דבר לעניין ספק, כי יש לפרש את הבריייתא, הן על השקיעה, והן על צאת

של שכיבה וקימה, מאחר שסיום דבריו היה בזמן קריאת שמע של שחרית, המשיך [במשנה בדף י"א], ולימד תחילה ברכות קריאת שמע של שחרית, שבה סיים, ולאחר מכן חזר לקריאת שמע של ערבית, ולימד בברכותיה^א.

חילוקי הטהרה

הטמאים אסורים לאכול, מעשר שני, ותרומה, וקדשים. והרבה טמאים, כשהם באים להטהרה, שלושה שלבים יש בטהרתם.

א. מיד כשהם טובלים, הם נקראים טובלי יום, ומותרים לאכול מעשר שני, אבל עדיין אסורים לאכול תרומה וקדשים.

ב. העריב יום [=צאת הכוכבים] שאחר הטבילה, מותרים אף בתרומה [כשהם כהנים].

יש טמאים שטעוניהם רק טבילה והערב שמש, ולפיכך, בלילה שאחר יום הטבילה, הם טהורים לגמרי, אף לאכילת קדשים.

ג. ויש טמאים שאינם טהורים לגמרי, אלא אם כן הביאו קרבן לאחר יום טבילתם, (והם זב וזבה ויולדת ומצורע), וכל זמן שלא הביאו את קרבנם, [אף שכבר טבלו, והעריב היום], עדיין הם אסורים באכילת קדשים, והם קרויים מחוסרי כיפורים, [כלומר שמחוסרים הם הבאת הקרבן המכפר], ורק כשיקריבו את קרבנם, הם מותרים באכילת קדשים.

^א מתוך דברי התוס' משמע, שביאור זה אינו נצרך אלא לטעם השני, שהסיבה שהקדימו זמן שכיבה לזמן קימה, כי נאמר "וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם אֶחָד", ללמד שבכל מקום הלילה קודם ליום, ואם כן היה ראוי שגם ברכות הלילה יוקדמו לברכות היום. אולם לפי הטעם הראשון, שהסיבה שהקדימו זמן שכיבה לזמן קימה, כי נאמר "וּבִשְׁבָכָךָ וּבְקוֹמָךָ", אם כן אין טעם זה אלא להקדים קריאת שמע של לילה לקריאת שמע של יום, אבל לשאר דברים סברא פשוטה היא, שדיני יום קודמים לדיני לילה, וכמו שמצינו בקרבן תמיד, שנאמר בו, "אֵת הַקֶּבֶשׁ אֶחָד תַּעֲשֶׂה בְּבֹקֶר וְאֵת הַקֶּבֶשׁ הַשֵּׁנִי תַעֲשֶׂה בֵּין הָעֶרְבִים".